

6.6. 1970

Frontkjempere

Ikke før var TV-sirkuset med SUF's ungdomsfanatikere over torsdag kveld, før man i radioen kunne følge en interessant, timelang samtale med tre forhenværende frontkjempere fra krigens dager — i programmet anonymt presentert som herrene A, B og C.

Såvidt vites, reiste programlederen, Steinar Bråufeset, en milepæl i NRK's historia, med denne samtalen — for det er vel første gang representanter for den gruppe nordmenn som stod på den gale siden i krigsårene, har fått tre offentlig frem foran mikrofonen og forsvare sine standpunkter og handlinger.

Skjønt det skal sies til intervjuobjektene ros at de ikke gjorde særlig energiske forsøk på å forsvare seg — først og fremst kanskje fordi de neppe satt med følelsen av å ha gjort noe galt. Som en av dem uttrykte det: — Jeg tok min straff (4 år) nærmest som en selvfølge fordi historien alltid har vist at det er seierherrenes privilegium å gjøre opp med den tapende part.

«Han måtte være sinnssyk».

Deres beretninger arflet seg som rolige, lidenskapsløse skildringer av hvordan de var drevet inn i Legionen og om hvordan de så opplevet krigen på Østfronten. Åpenbart oppfattet de seg selv omtrent på samme måte som de deltok på alliert side, oppfattet s i a krigsinnsats.

Dette kan saktens virke opprørende på oss andre — men det forteller endel om hvordan såvidt mange unge nordmenn lot seg forlede til å gå Hitlers ærend, altså endog med våpen i hånd. I svært mange tilfelle — trolig de fleste — trodde de åpenbart at de handlet rett, nasjonalt sett.

Konfronterert med spørsmålet om han i dag — med større viden om hva som egentlig foregikk — synes at Hitler var et verdig ideal å kjempe for, var den ene av frontkjemperne ærlig nok til å si at han nu var kommet frem til at Hitler måtte være sinnssyk. Han benektet ethvert kjennskap til fødeforfølgelsene og konsentrasjonsleirene — noe som med respekt å melde ikke lyder helt tilforlatelig, all den stund norsk opinion allerede i midten av 30-årene var så vel informert om nazistenes grusomheter.

Taler frontkjemperen sant — og det vil man jo i det lengste tro — var han i beste fall naivt uvitende, i verste fall valgte han å lukke øyne og ører for sannheten.

Det er uunngåelig å trekke en nærliggende parallell med dagens unge SUF-ere, som i TV umiddelbart før ikke så noen annen utvei enn å benekte faktum — i forbindelse med Stalins millionutryddelser. På sett og vis er dagens villfarne idealister (det tror vi nemlig de fleste av dem er) sterkere å bebreide enn dem som i 1941–42 havnet ved Østfronten — for i dag mangler man iallfall ikke informasjon og motforestillinger.

Hovedutbyttet av intervjuene med de tre frontkjempere var at man fikk forsterket inntrykket av hvor tilfeldig og på høyst varierende premisser nazi-ungdommen fra krigens dager lot seg lede vill.

Uvitende og ureflektert — godtroende og ofte utfra en uklar, svermerisk nasjonalisme — men enkelte også, utvilsomt, med full visshet om hva de innlot seg på og hvilke krefter de støttet, ofte utfra kynisk beregning, men sikkert også i mange tilfelle utfra det syn at hensikten helliget midlene.

Historien om de norske frontkjempere er i første rekke et tragisk kapittel av krigens saga. De viste heltemot for en urettferdig sak. De ofret liv og lemmer for et destruktivt system.

I dag må man bare med en gysen konstatere at der finnes unge mennesker i vårt land som er villige til å ofre alt til fordel for like menneskefiendtlige systemer som det nazistiske

K. B.

Knut Børkman
Pol. redaktør

101045